

Projekt: Tvořivá škola, registrační číslo projektu CZ.1.07/1.4.00/21.3505
Příjemce: Základní škola Ruda nad Moravou, okres Šumperk, Sportovní 300, 789 63 Ruda nad Moravou



Zařazení materiálu:

Šablona: Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT (III/2)

Předmět: Český jazyk a literatura, 8. ročník

Sada: 1

Číslo DUM: EU-OPVK-ICT-Č2ST-15

Název materiálu: Národní obrození – romantismus a realismus

Autor materiálu: Mgr. Marie Baslerová

Anotace: Prezentace uvádí etapy národního obrození a hlavní představitele v české literatuře.

Metodický popis:

- Charakteristika období romantismu, představitelé
- Charakteristika období realismu, představitelé
- Test na správné přiřazení autora k dílu, vyhodnocení testu

Ověření materiálu ve výuce:

Datum ověření: 26. 3. 2012

Ověřující učitel: Mgr. M. Baslerová

Třída: VIII. B

Materiál je určen k bezplatnému používání pro potřeby výuky a vzdělávání na všech typech škol a školských zařízeních. Jakékoliv další používání podléhá autorskému zákonu.

Tento výukový materiál vznikl v rámci Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost.



INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Národní obrození

romantismus a realismus

3. Etapa NO.

(od 1831 – 1848)

Čeština se rozšiřuje mezi obyvatelstvo, uplatňuje se
romantismus

Představitelé: F. Palacký, K. H. Mácha,
K. J. Erben, J. K. Tyl

3. ETAPA NO.

Romantismus

Hrdina:

Žije na okraji společnosti (charakterní kontrasty)

Hledá únik ze společnosti

Touží po lásce, ale nenachází ji

Bud' dosáhne ideálu, nebo zemře – dává si vysoké ideály

Příklad: Vilém – Máj

3. ETAPA NO.

Romantismus

Témata:

Záliba v minulosti (oblíba tajemna, „záhadna“)

Obdiv k lidové tvorbě

Častý kontrast (krása X ošklivost, den X noc)

Převládajícím pocitem je *rozpor* (mezi skutečností a ideály)

Žánry:

☐ **Poezie** – lyrickoepická báseň

☐ **Próza** – historická povídka a román, drama

3. ETAPA NO.

František Palacký (1798 – 1876)



obr. 1.

3. ETAPA NO.

František Palacký (1810 – 1836)

Spisovatel, historik, filosof

Zakladatel českého dějepisectví

Šel k pramenům – pracoval s historickými doklady,
ověřené kroniky

Dílo:

Dějiny národa českého v Čechách a na Moravě

– do roku 1526 (nástup Habsburků)

3. ETAPA NO.

Karel Hynek Mácha (1810 – 1836)



Obr. 2.

3. ETAPA NO.

Karel Hynek Mácha

Český spisovatel, představitel romantismu

Inspirace v historii (vlastenecká témata, lidská existence)

Dílo:

Próza:

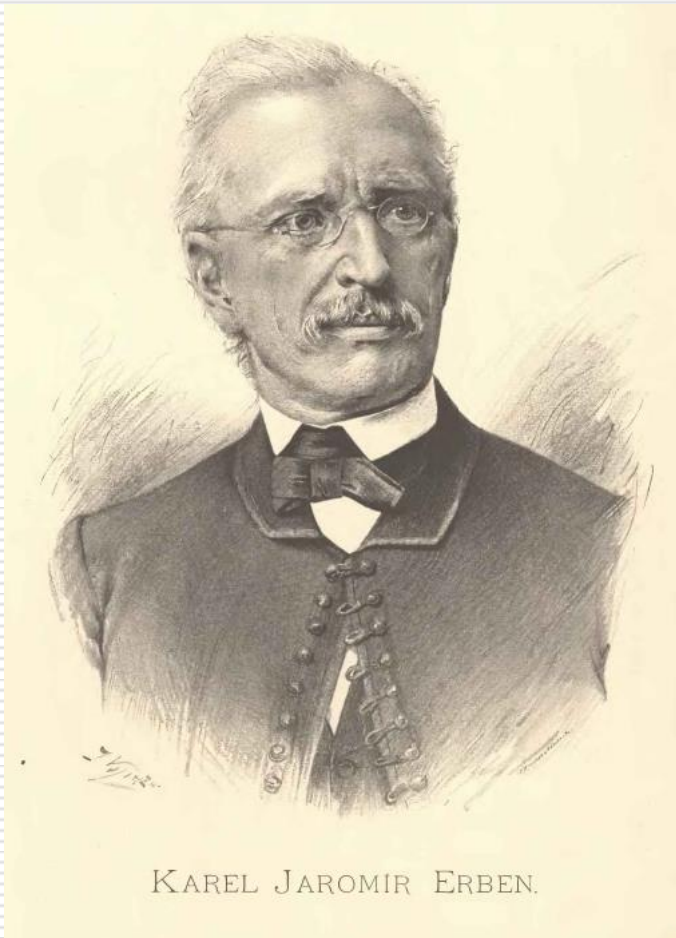
Cikáni – román, kde dochází k rozporu snu a skutečnosti (podobná Máji)

Poezie:

Máj (lyricko – epická báseň)

3. ETAPA NO.

Karel Jaromír Erben (1811 – 1870)



Obr. 3.

3. ETAPA NO.

Karel Jaromír Erben

Folklór a lidové písennictví (lidové pověsti, písně, zvyky)

Dílo:

Kytice

soubor 13 balad, obsahují poselství o dobru a zlu
(Vodník, Polednice, Zlatý kolovrat, Svatební košile,...)

3. ETAPA NO.

Josef Kajetán Tyl (1808 – 1856)



Obr. 4.

3. ETAPA NO.

Josef Kajetán Tyl

Český dramatik a spisovatel

Dílo:

Fidlovačka aneb žádný hněv a žádná rvačka

Fraška je typ komedie, která pracuje především s nadsázkou.

4. Etapa NO.

(1849 – 1860)

Literatura se otvírá všem vlivům, uplatňuje se **realismus**

Zástupci: J. Neruda, K. H. Borovský, B. Němcová

4. ETAPA NO.

Realismus

Pravdivé zobrazení člověka, mezilidských vztahů

Prostředí (zobrazuje holou skutečnost)

Snaží se zachytit univerzální lidské typy

Hrdina: ze společenského dna, zobrazen protiklad ideálu
postavy x realitě, postavy se vyvíjí

Jazyk: používá nářečí, hovorové formy jazyka

4. ETAPA NO.

Jan Neruda (1834 – 1891)



obr. 5.

4. ETAPA NO.

Jan Neruda

Český básník, prozaik, žurnalista i dramatik

Dílo:

Hřbitovní kvítí

Písně kosmické

Balady a romance

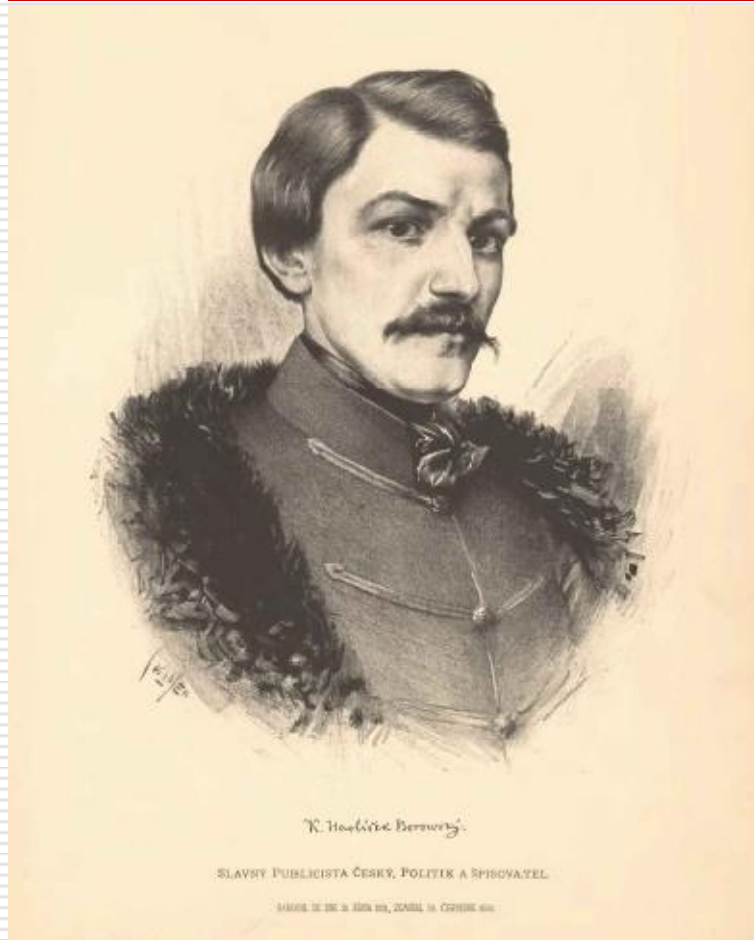
Písně kosmické

Povídky malostranské

Romance o Karlu IV.

4. ETAPA NO.

Karel Havlíček Borovský (1821 – 1856)



obr. 6.

4. ETAPA NO.

Karel Havlíček Borovský

Zakladatel politického novinářství

Redaktor *Pražských novin*, *Slovan*

Byl zatčen, odvezen do Brixenu – vznikala vrcholná díla

Dílo:

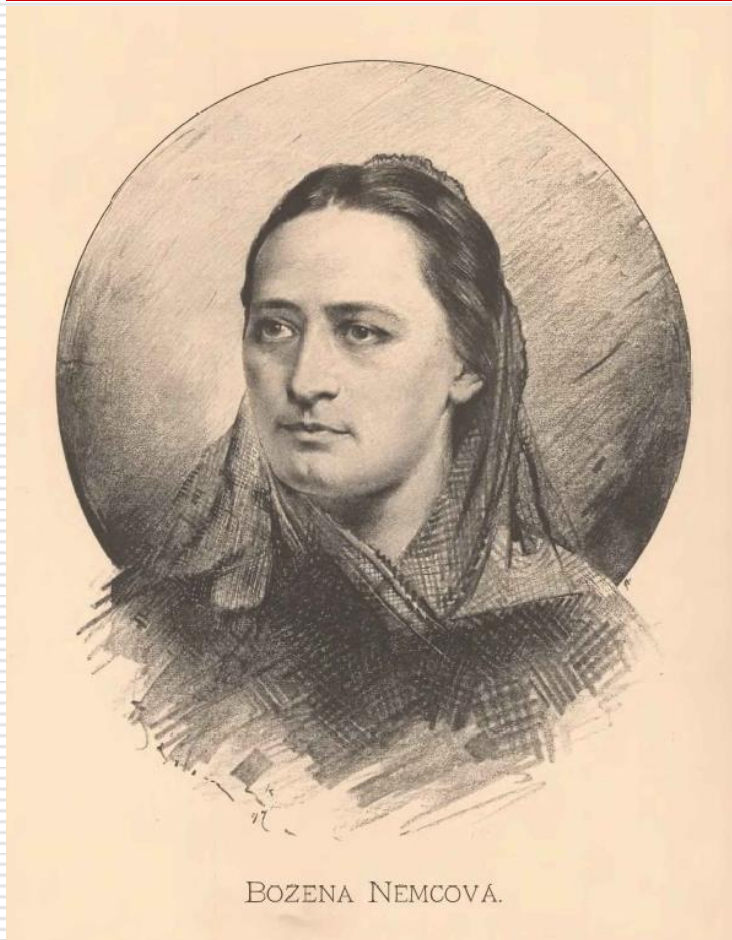
Epigramy – útočná satirická báseň na konci s pointou

Tyrolské elegie – žalozpěv, příběhy o cestě do Tyrol

Král Lávra – příběh o králi s oslíma ušima

4. ETAPA NO.

Božena Němcová (1820 – 1862)



obr. 7.

4. ETAPA NO.

Božena Němcová

Zakladatelka novodobé české prózy

Rozená Barbora Novotná, později Barbora Panklová

Témata tvorby: zásada rovnosti, spravedlnosti, mravních hodnot

Dílo:

Pohádky: Národní báchorky a pověsti

Povídky: Babička, Divá Bára, Pan učitel

4. ETAPA NO.

Božena Němcová

Babička:

Postavy: Babička, Viktorka, Barunka

Babička – prostředek poznávání prostoru a postav

Babička pomáhá všem, jen Viktorce nemůže pomoci

Přestavením obou postav kniha začíná, smrtí obou postav končí

Rys realismu: poznávání krajiny (prostřednictvím babiččiných cest), reálné postavy

Rys romantismu: tajemno ve vypravování, tragédie postav

Cílem je vzdělávání prostřednictvím moudrých postav

Test

Přiřaď správné odpovědi

- 1. Král Lávra :**
 - 2. Kytice:**
 - 3. Babička:**
-
- a) vzdělávání prostřednictvím moudrých postav
 - b) příběh o králi s oslíma ušima
 - c) soubor 13 balad, obsahují poselství o dobru a zlu
-

Test – řešení

Přiřad' správné odpovědi

1. Král Lávra :

b) příběh o králi s oslíma ušima

2. Kytice:

c) soubor 13 balad, obsahují poselství o dobru a zlu

3. Babička:

a) vzdělávání prostřednictvím moudrých postav

Seznam použité literatury a pramenů:

1. obr.1.: http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Jan_Vilímek_-_František_Palacký.jpg?uselang=cs
2. obr.2.: http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Jan_Vilímek_-_Karel_Hynek_Mácha.jpg
3. obr.3.: http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Jan_Vilímek_-_Karel_Jaromír_Erben.jpg?uselang=cs
4. obr.4.: http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Jan_Vilímek_-_Josef_Kajetán_Tyl.jpg?uselang=cs
5. obr.5.: http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Jan_Vilímek_-_Jan_Neruda.jpg?uselang=cs
6. obr.6.: http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Jan_Vilímek_-_Karel_Havlíček_Borovský.jpg
7. obr.7.: http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Jan_Vilímek_-_Božena_Němcová.jpg?uselang=cs
8. <http://cs.wikipedia.org/wiki/Romantismus>
9. http://cs.wikipedia.org/wiki/František_Palacký
10. http://cs.wikipedia.org/wiki/Karel_Hynek_Mácha
11. http://cs.wikipedia.org/wiki/Karel_Jaromír_Erben
12. http://cs.wikipedia.org/wiki/Josef_Kajetán_Tyl
13. [http://cs.wikipedia.org/wiki/Realismus_\(literatura\)](http://cs.wikipedia.org/wiki/Realismus_(literatura))
14. http://cs.wikipedia.org/wiki/Jan_Neruda
15. http://cs.wikipedia.org/wiki/Karel_Havlíček_Borovský
16. http://cs.wikipedia.org/wiki/Božena_Němcová
17. KARPATSKÝ, Dušan. Malý labyrint literatury. Praha: Albatros, 1997, ISBN 90-00-00527-1.

Objekty, použité k vytvoření sešitu, jsou součástí SW Activ Inspire,
nebo pocházejí z veřejných knihoven obrázků (public domain)
nebo jsou vlastní originální tvorbou autora.

Autor:

Mgr. Marie Baslerová
Základní škola Ruda nad Moravou, okres
Šumperk
zsroda@zsroda.cz
únor 2012